

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 18.03.2024 r.

Znak: WZPS-5.431.2.3.2024.KC-Ś

**Pan
Andrzej Szczygieł
Burmistrz Gryfic**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 20 – 23 lutego 2024 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Gryfice. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Miejskiego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach, mieszczących się przy Placu Zwycięstwa 37.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia nr 12/2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Sylwia Buczkowska – główny specjalista.

Kontrolą objęto sposób realizacji wybranych zadań z zakresu wspierania rodziny, w szczególności zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w trybie zwykłym w dniach 24 – 26 lutego 2021 r. w Gminie Gryfice, w okresie do 1 stycznia 2022 r. do 23 lutego 2024 r.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Miejskim oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryficach, a także wyjaśnień udzielonych przez panią Iwonę Małek, dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach (na podstawie pełnomocnictwa Burmistrza Gryfic z dnia 15 lutego 2024 r.).

Akta kontroli str. 1 – 13

Działalność Gminy Gryfice w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Gryfice następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych bez wsparcia asystenta - monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w Gminie Gryfice było 12 rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, które nie współpracowały z asystentem w kontrolowanym okresie. Analizie poddano 4 przypadki takich rodzin, tj.:

- 1) pozycja 2, tabela 2 - partnerzy z 2 dziećmi (5 l. i 1 r.) korzystający ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach do lipca 2020 r., kiedy to ośrodek powziął informację o tym, że partnerzy spożywają alkohol mając pod opieką dziecko. W lipcu 2020 r. pracownik socjalny trzykrotnie próbował wejść w środowisko zamieszkania rodziny - bezskutecznie. Kontaktowano się również z dzielnicowym. W grudniu 2020 r. pracownik socjalny przeprowadził w rodzinie wywiad środowiskowy, w którym ujął, że mężczyzna przebywa w zakładzie karnym, kobieta sama wychowuje dziecko, które było w brudnym wózku, niewłaściwie ubrane. Kobiecie dwukrotnie zaproponowano wsparcie asystenta rodziny, ta odmówiła. W marcu 2022 r. w rodzinie interwencja - rodzice pod wpływem alkoholu, dziecko przekazane pod opiekę ciotki. W tym samym miesiącu złożono wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny. W kwietniu 2022 r. klienci zostali zgłoszeni do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W czerwcu 2022 r. sąd wydał postanowienie o objęciu rodziny nadzorem kuratora. W lipcu 2022 r. pracownik socjalny przeprowadził w rodzinie wywiad środowiskowy - mężczyzna przebywa w zakładzie karnym. W sierpniu 2022 r. aktualizacja wywiadu środowiskowego - kobieta sama z córką, jest w ciąży - brak propozycji asystenta rodziny oraz informacji o córce. Podobnie w wywiadzie środowiskowym z października 2022 r. W listopadzie 2022 r. - wejście w środowisko - bez uwag. W styczniu 2023 r. - wywiad środowiskowy - mężczyzna opuścił zakład karny. W marcu 2023 r. informacja, że kobieta urodziła córkę. Kolejne wejścia w środowisko w marcu, maju, lipcu, sierpniu oraz październiku 2023 r. Kobieta objęta wsparciem psychologicznym - w opinii psychologicznej z listopada 2023 r. wskazanie na działania celem poprawy postaw rodzicielskich i kompetencji wychowawczych. Ośrodek nie zaproponował rodzinie wsparcia asystenta. Kolejne wizyty w środowisku - informacje jedynie dotyczące czystości. W dniu 15 stycznia 2024 r. kurator poinformował ośrodek, że sąd otrzymał informację dotyczącą spożywania alkoholu przez rodziców. Tego samego dnia wizyta pracownika socjalnego w środowisku - kobieta w kolejnej ciąży, brak informacji dotyczących sytuacji dzieci i relacji w rodzinie.
- 2) pozycja 3, tabela 2 - rodzice z jednym dzieckiem (1 r.), mieszkający wcześniej na terenie innej gminy. Po otrzymaniu informacji na temat rodziny z tamtejszego ośrodka pomocy społecznej, w dniu 15 czerwca 2023 r. pracownik socjalny udał się w miejsce zamieszkania rodziny - nie stwierdzono nieprawidłowości, podobnie podczas wizyt w sierpniu i wrześniu 2023 r. Nie sporządzono wywiadu środowiskowego. W październiku 2023 r. powzięto informację, że kobieta jest w ciąży. Kobieta objęta wsparciem psychologa. Ponowne wejścia w środowisko w grudniu 2023 r. i w lutym 2024 r. - bez uwag.

- 3) pozycja 5, tabela 2 – matka z dzieckiem (9 l.). W rodzinie kurator od maja 2022 r. W dniu 1 czerwca 2022 r. pracownik socjalny przeprowadził wywiad środowiskowy w rodzinie – przyznano wsparcie finansowe oraz usługi opiekuńcze – syn z Zespołem Aspergera oraz zaburzeniami opozycyjno – buntowniczymi. Chłopiec przebywał w szpitalu psychiatrycznym na obserwacji, posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczaniu indywidualnym. W wywiadzie nie zdiagnozowano bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W styczniu 2023 r. szkoła poinformowała ośrodek, że matka przebywa w szpitalu, a opiekę nad chłopcem sprawuje jego ojciec. W dniu 12 stycznia 2023 r. wizyta w środowisku, w domu matka z synem, kobieta przyznała, że została przyjęta do szpitala po spożyciu alkoholu i dopalaczy. Kobiecie zaproponowano terapię. W dniu 3 marca 2023 r. przeprowadzono wywiad środowiskowy w rodzinie, zdiagnozowano problem z alkoholem oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Nie zaproponowano asystentury. Zawarto natomiast kontrakt socjalny celem poprawy sytuacji finansowej rodziny. W kolejnych wywiadach środowiskowych z kwietnia i września 2023 r. brak propozycji wsparcia asystenta. W wywiadzie z grudnia 2023 r. informacja, że kobieta uczęszcza na terapię odwykową, korzysta ze wsparcia psychologicznego. Pozyskano pozytywną opinię ze szkoły. W okresie 18 stycznia 2023 r. – 16 lutego 2024 r. pracownik socjalny kontaktował się z terapeutą, kuratorem, odbywał wizyty w środowisku. W lutym 2024 r. ośrodek został poinformowany przez szkołę o złym zachowaniu chłopca, braku kontaktu z jego matką – brak wywiadu środowiskowego pomimo sygnałów o możliwych nieprawidłowościach w rodzinie.
- 4) pozycja 10, tabela 2 – kobieta z 3 dzieci (18 l., 13 l. i 5 l.). Starsi synowie w pieczy zastępczej w okresie luty 2018 r. – wrzesień 2019 r. Rodzinie proponowano wsparcie asystenta w sierpniu i grudniu 2018 r. – odmowa. W styczniu 2019 r. – informacja, że kobieta mieszka z nowym partnerem i córką, utrzymuje kontakty z dziećmi w pieczy zastępczej. Zaproponowano wsparcie asystenta, kobieta odmówiła. Wywiad środowiskowy z września 2019 r. – synowie opuścili pieczę zastępczą, rodzina objęta nadzorem kuratora. Aktualizacja wywiadu środowiskowego z marca i kwietnia 2020 r. oraz z lutego 2021 r. – brak informacji o relacjach panujących w rodzinie i funkcjonowaniu jej członków. W styczniu 2021 r. interwencja policji w rodzinie – mężczyzna pod wpływem alkoholu, awantura. Wszczęto procedurę Niebieskie Karty, pan poddał się leczeniu. W listopadzie 2022 r. mężczyzna został osadzony w zakładzie karnym. Z notatki sporządzonej przez pracownika socjalnego z dnia 31 sierpnia 2023 r. wynika, że kurator współpracujący z rodziną uznał za zasadne wprowadzenie do rodziny asystenta, natomiast pracownik socjalny odmówił. W październiku 2023 r. powzięto informację, że kobieta została aresztowana, a opiekę nad dziećmi przejęli ich dziadkowie na okres 90 dni. W styczniu 2024 r. na mocy postanowienia sądu zdjęto nadzór kuratora nad rodziną i stwierdzono brak zasadności do ograniczenia kobiecie władzy rodzicielskiej. Pomimo sygnałów o nieprawidłowościach w rodzinie brak wywiadu środowiskowego.

W wyniku analizy ww. przypadków stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak rzetelnej analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- brak wywiadu środowiskowego po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych – art. 11 ust. 1 ustawy,

- brak propozycji asystentury po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w rodzinie i zdiagnozowaniu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – art. 11 ust. 3 ustawy.

Ponadto pouczono, aby podczas wizyt dokonywanych w rodzinach, które nie zostały objęte asystenturą dokonywać obserwacji relacji panujących w rodzinach oraz funkcjonowania poszczególnych jej członków.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w gminie, w okresie objętym kontrolą, było 16 rodzin, w których została uruchomiona procedura Niebieskie Karty. W 7 przypadkach rodzinom zaproponowano wsparcie asystenta, ale te odmówiły (pozycja 3,4, 8, 9, 11 15, 16, tabela 6). W pozostałych przypadkach z rodzinami współpracował pracownik socjalny – wśród nich analizie poddano dokumentację 7 rodzin. W 6 przypadkach po wszczęciu procedury Niebieskie Karty i pozyskaniu informacji o trudnościach w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, nie przeprowadzono w rodzinach wywiadu środowiskowego. Stanowi to naruszenie art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W jednym przypadku przeprowadzono wywiad środowiskowy w rodzinie, ale nie zaproponowano jej wsparcia asystenta celem przezwyciężenia trudności w sprawowaniu przez rodziców funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pomimo że ośrodek powiadomił sąd o nieprawidłowościach w rodzinie.

W ramach pracy socjalnej w ww. rodzinach podejmowano takie działania, jak:

- monitoring sytuacji rodziny przez pracownika socjalnego,
- propozycja objęcia rodziny wsparciem asystenta oraz pomocą specjalistyczną,
- występowanie do sądu z wnioskiem o wydanie zarządzeń opiekuńczych, w tym zobligowanie rodziców do współpracy z asystentem,
- skierowanie rodziców do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy,
- współpraca z przedstawicielami policji, sądu, placówek oświatowych.

Akta kontroli, str. 14 – 139

2. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych objęte wsparciem asystenta rodziny.

W Gminie Gryfice, w okresie objętym kontrolą, było 29, a na dzień kontroli 17 rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych objętych wsparciem asystenta.

Analizie formalnej i merytorycznej poddano 9 przypadków rodzin objętych asystenturą w kontrolowanym okresie, tj.:

- 1) pozycja 14, tabela 3 – kobieta z 5 dzieci (od 16 l. do 4 l.), w 6 miesiącu ciąży, objęta wsparciem asystenta od 2019 r. W wywiadzie środowiskowym ujęto, że kobieta rozstała się z mężem, ma ograniczoną władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora, w rodzinie występują trudności opiekuńczo – wychowawcze. Z informacji pozyskanych od pedagoga szkolnego wynika, że najstarszy syn ma problemy w nauce i zachowaniu. Klientka wskazała, że nie radzi sobie z problemami występującymi w rodzinie. W sierpniu 2021 r. sąd wydał postanowienie o tymczasowym umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W dokumentacji asystenta zapisy o nadużywaniu alkoholu przez klientkę. Kobieta związała się z nowym partnerem, zaszła w kolejną ciążę. Została objęta pomocą psychoterapeuty, uczestniczyła w programie dla sprawców przemocy. Rodzinę objęto również pomocą finansową i żywnościową. W styczniu 2022 r. kobieta urodziła kolejne dziecko. W lutym 2022 r. sąd ustanowił dla nowonarodzonego dziecka kuratora. W marcu 2022 r. kobieta złożyła do sądu wnioski o przywrócenie władzy

rodzicielskiej. Kobieta uzyskała zgodę na urlopowanie starszych synów do domu, z młodszymi dziećmi pozostawała w stałym kontakcie. W kwietniu 2022 r. kurator przekazał, że kobieta była pod wpływem alkoholu, w tym czasie opiekę nad najmłodszym dzieckiem sprawował jego ojciec. W maju 2022 r. kurator poinformował, że od momentu urodzenia ostatniego dziecka, w miejscu zamieszkania rodziny były 3 interwencje policji. W tym samym miesiącu pozyskano informację z pieczy zastępczej, że synowie nie zostali wydani matce na urlopowanie z uwagi na fakt, że od kobiety wyczuwalny był alkohol. W czerwcu 2022 r. pozyskano informację, że rodzice sprawowali opiekę nad najmłodszą córką będąc pod wpływem alkoholu. Na mocy postanowienia sądu dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej. W czerwcu oraz w lipcu 2022 r. asystent kilkakrotnie próbował nawiązać kontakt z rodzicami, bezskutecznie. W sierpniu 2022 r. zakończono asystenturę z uwagi na zaprzestanie współpracy przez rodzinę. W dokumentacji asystenta zapisy świadczące o wyręczaniu rodziny, brak wizyt w środowisku rodzinnym w godzinach wieczornych oraz informacji dotyczących funkcjonowania dzieci podczas ich urlopowania do domu rodzinnego. Monitoring sytuacji rodziny prowadzony przez pracownika socjalnego, w formie wizyt w środowisku oraz współpracy z podmiotami zewnętrznymi (dzielnicy, lekarz). W lutym 2023 r. sąd wydał postanowienie o odebraniu kobiecie władzy rodzicielskiej. W marcu 2023 r. kobieta urodziła kolejne dziecko. W kwietniu 2023 r. przeprowadzono w rodzinie wywiad środowiskowy, jednak nie zaproponowano asystentury.

- 2) pozycja 13, tabela 3 – kobieta z 4 dzieci (w tym jedno dziecko w pieczy zastępczej u dziadków). Rodzina objęta asystenturą od 2020 r. Z wywiadu środowiskowego wynika, że kobieta wraz z mężem powróciła z Anglii w 2018 r. Mąż stosował wobec niej przemoc, w 2019 r. złożyła pozew o rozwód. Następnie założyła nowy związek, musiała opuścić mieszkanie, które było zadłużone. Nie mogła zamieszkać ze swoimi rodzicami, którzy stanowią rodzinę zastępczą dla jednego z jej synów i którzy nie akceptują pozostałych dzieci. W toku postępowanie o odebranie władzy rodzicielskiej wobec syna przebywającego w pieczy zastępczej. Zaproponowano wsparcie prawne i psychologiczne. W dokumentacji rodziny widnieje zapis, że kobieta nie podejmuje działań na rzecz przejęcia opieki nad synem przebywającym w pieczy zastępczej, chłopiec jest silnie związany z dziadkami, natomiast utrzymuje stały kontakt z matką. W styczniu 2022 r. kobieta uzyskała rozwód oraz alimenty. Asystent pozyskał informację ze szkoły na temat funkcjonowania 2 synów – obaj w trakcie diagnozowania w poradni psychologiczno – pedagogicznej. W lipcu 2022 r. asystent pozyskał informację z poradni, że u jednego z chłopców istnieje podejrzenie spektrum autyzmu. Ostatecznie chłopiec uzyskał orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność ruchową z afazją. W okresie styczeń 2022 r. – luty 2023 r. asystent nie udokumentował wejść w środowisko rodzinne w godzinach wieczornych. W lutym 2023 r. asystentura została zakończona z uwagi na osiągnięcie celów. Sytuacja rodziny monitorowana przez asystenta w formie wizyt w środowisku i kontaktów telefonicznych do lutego 2024 r.
- 3) pozycja 2, tabela 3 – partnerzy z 5 dzieci. Rodzina dwukrotnie objęta wsparciem asystenta. Pierwsza asystentura rozpoczęta w lutym 2021 r. Podczas sporządzania wywiadu środowiskowego stwierdzono: mieszkanie brudne, zaniedbane, kobieta nie pracuje, rodzina utrzymuje się głównie z zasiłków, świadczenia wychowawczego oraz alimentów na dwoje dzieci z poprzedniego związku kobiety. Z informacji pozyskanych ze szkoły wynika, że jeden z chłopców przychodzi na zajęcia brudny i głodny. Chłopiec wymaga diagnozy psychiatrycznej, ale matka nie podjęła żadnych działań w tym kierunku. Szkoła wystąpiła do sądu z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny. Kobieta

przyznała, że nie radzi sobie z opieką nad dziećmi i wykonywaniem obowiązków domowych. We wrześniu 2020 r. najmłodsze dziecko przebywało w szpitalu po poparzeniu kawą. Od tego czasu kobieta cierpi na stany depresyjne. Została objęta wsparciem psychologicznym. W lipcu 2021 r. kobieta zrezygnowała ze wsparcia asystenta. Rodzina ponownie objęta asystenturą od sierpnia 2021 r. – kobieta rozstała się z partnerem, sytuacja mieszkaniowa bez zmian, trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi. Podczas trwania asystentury problemy wychowawcze z jednym z synów – sprawa w sądzie za naruszenie nietykalności cielesnej uczennicy, wyśmiewanie się z nauczyciela, podpalenie ławki w szkole. Pojawiły się trudności szkolne u kolejnego syna – u chłopca zdiagnozowano zespół nadpobudliwości psychoruchowej, przyjmuje leki. W październiku 2022 r. kobieta zesłała się z ostatnim partnerem. Dzieci zostały zapisane do świetlicy środowiskowej. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze. Od początku współpracy z rodziną asystent udokumentował tylko 4 wejścia w środowisko rodzinne w godzinach wieczornych.

- 4) pozycja 3, tabela 3 – rodzice z jednym dzieckiem (6 l.), dwukrotnie objęci wsparciem asystenta, po raz pierwszy w okresie od listopada 2018 r. do marca 2023 r. W wywiadzie środowiskowym ujęto, że ojciec jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Klienci zwrócili się o pomoc do ośrodka po narodzinach dziecka, nie odnajdują się w roli rodziców, potrzebują wsparcia w tym zakresie oraz pomocy w załatwianiu spraw urzędowych. Rodzina objęta również nadzorem kuratora. Asystentura zakończona z uwagi na osiągnięte cele. Monitoring sytuacji rodziny prowadzony przez asystenta do kwietnia 2023 r., w formie wizyt w środowisku oraz kontaktów telefonicznych i spotkań w ośrodku. W dniu 9 listopada 2023 r. ośrodek otrzymał informację o tym, że rodzice sprawują opiekę nad dzieckiem będąc pod wpływem alkoholu. W tym samym dniu pracownik ośrodka udał się w środowisko zamieszkania rodziny, klienci nieobecni, próba kontaktu telefonicznego – bezskuteczna. Ponowna próba kontaktu dnia 10 listopada 2023 r., ponownie bezskuteczna. Skontaktowano się z przedszkolem, które nie zgłaszało uwag w zakresie funkcjonowania rodziny. Dnia 15 listopada 2023 r. pracownik socjalny przeprowadził wywiad środowiskowy w rodzinie, w którym stwierdził, że kobieta wykazuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w związku z czym rodzinie ponownie przydzielono asystenta. W trakcie trwania asystentury udzielano rodzinie pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy żywnościowej, wdrażano umiejętności gospodarowania budżetem domowym, syna objęto wychowaniem przedszkolnym, rodziców objęto leczeniem odwykowym. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze. Do dnia kontroli asystent nie udokumentował pracy z rodziną w godzinach wieczornych.
- 5) pozycja 16, tabela 3 – matka z 3 dziećmi (7 l., 5 l., 4 l.), objęta asystenturą od grudnia 2021 r. W rodzinie zdiagnozowano ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz alkoholizm. Kobieta jest osobą bezrobotną, wraz z dziećmi mieszka u swoich rodziców i brata. W dniu 9 sierpnia 2021 r. ośrodek otrzymał informację, że w rodzinie miała miejsce interwencja policji i pogotowia ratunkowego – kobieta agresywna, zabrana przez pogotowie ratunkowe na obserwację. Matka klientki poinformowała, że córka ma nawrót choroby, nie funkcjonuje prawidłowo, dziećmi opiekują się pozostali domownicy, ponieważ kobieta większość czasu śpi, siedzi w pokoju albo wychodzi z domu i pozostawia dzieci bez opieki, coraz częściej spożywa alkohol. Jak wynika z analizy dokumentacji ośrodka, kobiecie zaproponowano asystenturę, jednak ta odmówiła. W związku z tym, w dniu 10 sierpnia 2021 r. ośrodek wystąpił do sądu z wnioskiem o zobowiązanie kobiety do współpracy z asystentem. W okresie od stycznia do lutego 2022 r. kobieta przebywała na leczeniu

- psychiatrycznym (schizofrenia) – opiekę nad dziećmi przejął w tym czasie ich dziadek. W trakcie współpracy z rodziną, asystent towarzyszył kobiecie podczas wizyt w różnych instytucjach, nawiązał współpracę z kuratorem, psychologiem i szkołą. Kobieta poddała się terapii, zapisała młodsze dzieci do przedszkola, złożyła wniosek o przyznanie mieszkania socjalnego, pozyskała orzeczenie o niepełnosprawności, spędzała czas z dziećmi, dbała o porządek w domu. W sierpniu 2022 r. dziadek poinformował ośrodek, że kobieta prawdopodobnie zażywa środki psychoaktywne. Informacje te przekazano kuratorowi oraz dzielnicowemu. Dodatkowo ośrodek powziął informację, że kobieta została skreślona z listy uczestników zajęć na oddziale psychiatrycznym z uwagi na długotrwałą nieobecność. Jednocześnie kurator przekazał informację, że kobieta wychodzi z domu rano i wraca dopiero wieczorami, w tym czasie dzieci przebywają pod opieką dziadków. Nastąpiła również zmiana w jej zachowaniu, rodzina podejrzewa, że kobieta przyjmuje środki psychoaktywne. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze. Do dnia kontroli asystent nie udokumentował wejść w środowisko zamieszkania rodziny w godzinach wieczornych.
- 6) pozycja 8, tabela 3 – partnerzy z 5 dziećmi (17 l., 15 l., 13 l., 5 l., 4 l.), objęci asystenturą od października 2023 r. W maju 2023 r. na mocy postanowienia sądu jeden z synów (13 l.) został umieszczony w pieczy zastępczej (w czerwcu i sierpniu 2023 r. kobiecie proponowano wsparcie asystenta, ta odmówiła). W wywiadzie środowiskowym ujęto problemy opiekuńczo – wychowawcze z najstarszym synem – nierealizowanie obowiązku szkolnego, kradzieże, demoralizujący wpływ na młodsze rodzeństwo. Drugi syn (15 l.) – nierealizowanie obowiązku szkolnego, narkotyki, kradzieże, sprawy karne, alkohol. Kolejny syn (13 l.) przejawiał agresywne zachowania – niszczenie mienia, bójki w szkole, groźenie nożem, leczony psychiatrycznie. W rodzinie założona Niebieska Karta oraz nadzór kuratora. Partnerzy w konflikcie. Podczas asystentury udzielono kobiecie pomocy celem pozyskania mieszkania z zasobów gminy, nawiązano współpracę z kuratorem, placówkami oświatowymi, terapeutą. Kobieta skorzystała ze wsparcia psychologicznego. W listopadzie 2023 r. odbyła się pierwsza rozprawa o ograniczenie władzy rodzicielskiej. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze. Do dnia kontroli asystent nie udokumentował wejść w środowisko rodzinne w godzinach wieczornych. W dokumentacji rodziny niespójne zapisy dotyczące tego, gdzie zostali umieszczeni poszczególni synowie (w przypadku dwóch z nich raz jest to młodzieżowy ośrodek socjoterapii, innym razem młodzieżowy ośrodek wychowawczy).
- 7) pozycja 17, tabela 3 – matka z dzieckiem (15 l.), umieszczonym w wyniku interwencji w pieczy zastępczej u najstarszej córki kobiety, gdzie przebywało od lutego 2021 do kwietnia 2022 r. Rodzina objęta asystenturą od marca 2021 r. Kobieta zajmuje jednopokojowe mieszkanie socjalne, bez łazienki, brak ciepłej wody, brudno. Kobieta uzależniona od alkoholu, posiada jeszcze 5 dzieci, obecnie dorosłych, wszystkie były w pieczy zastępczej. W marcu 2021 r. kobieta wystąpiła do sądu z wnioskiem o przywrócenie władzy rodzicielskiej, przyjęła zastrzyk antyalkoholowy i nawiązała współpracę z terapeutą uzależnień. W kwietniu 2022 r. sąd wydał postanowienie, w którym zobowiązał kobietę do leczenia i pozyskania diagnozy dla córki w poradni psychologiczno – pedagogicznej oraz zwolnił córkę z pieczy zastępczej. Po powrocie do matki dziewczyna objęta wsparciem psychologicznym, kobieta wyremontowała mieszkanie, znalazła zatrudnienie, wzięła udział w programie psychologiczno – terapeutycznym. W maju 2023 r. zakończono asystenturę z uwagi na osiągnięcie celów. W maju 2023 r. córka ponownie umieszczona w pieczy zastępczej, co było wynikiem sprawowania opieki nad dzieckiem pod wpływem alkoholu. W czerwcu 2023 r. kobiecie zaproponowano wsparcie asystenta, ta odmówiła. Po umieszczeniu w pieczy

zastępczej, do sierpnia 2023 r., monitoring sytuacji rodziny prowadzony tylko w formie kontaktów telefonicznych i spotkań w ośrodku, do godziny 15.00. W sierpniu 2023 r. sąd zwolnił córkę z pieczy zastępczej i przydzielił rodzinie kuratora. Jak wynika z dokumentacji rodziny, we wrześniu 2023 r. ponownie zaproponowano kobiecie wsparcie asystenta, ta odmówiła – brakowało pisemnej odmowy kobiety. W okresie od sierpnia 2023 r. do lutego 2024 r. monitoring sytuacji prowadzony w formie wizyt w środowisku, kontaktów telefonicznych oraz spotkań w ośrodku. W tym okresie asystent nie udokumentował informacji na temat funkcjonowania córki czy relacji panujących w rodzinie, brakowało również potwierdzenia współpracy z takimi podmiotami, jak szkoła czy kurator.

- 8) pozycja 27, tabela 3 – partnerzy z 4 dzieci (17 l., 15 l., 12 l. – dzieci kobiety, 2 l. – wspólne dziecko partnerów). Troje dzieci kobiety zostało umieszczonych w pieczy zastępczej w maju 2015 r. Jedno z nich (17 l.) w grudniu 2023 r. powróciło pod opiekę ojca biologicznego. Dwoje pozostałych dzieci (15 l. i 12 l.) nadal przebywa w pieczy zastępczej. Wobec tych dzieci matka została pozbawiona władzy rodzicielskiej. Najmłodsza córka przebywała w pieczy zastępczej w okresie 26 stycznia – 26 kwietnia 2023 r. Rodzina objęta wsparciem asystenta od lutego 2023 r. W rodzinie zdiagnozowano bezrobocie, nadużywanie alkoholu, pobyt partnerów w zakładzie karnym. W wywiadzie środowiskowym brakowało informacji dotyczących dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Dnia 26 stycznia 2023 r. kobieta poinformowała ośrodek, że partner wyrzucił ją z mieszkania i zamknął się w nim wraz z córką. Oboje partnerzy pod wpływem alkoholu. W efekcie dziecko zostało zabezpieczone w pieczy zastępczej. Dnia 30 stycznia 2023 r. w rodzinie wszczęto procedurę Niebieskie Karty z powodu zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych. Kobieta zaczęła uczęszczać na terapię odwykową, uzyskała zgodę na urlopowanie córki do domu rodzinnego. W kwietniu 2023 r. sąd wydał postanowienie o zwolnieniu dziewczynki z pieczy zastępczej. Kobieta starała się nawiązać kontakt z synami przebywającymi w pieczy zastępczej, jednak ci nie byli zainteresowani. W czerwcu 2023 r. pojawiła się informacja, że kobieta jest w kolejnej ciąży. W tym samym miesiącu miała miejsce interwencja policji w miejscu zamieszkania rodziny – awantura (mężczyzna pod wpływem alkoholu), ponownie założono Niebieską Kartę. W grudniu 2023 r. zakończono asystenturę ze względu na rezygnację rodziny. Monitoring sytuacji rodziny prowadzony przez pracownika socjalnego w formie wizyt w środowisku. Dnia 8 stycznia 2024 r. w rodzinie przeprowadzono wywiad środowiskowy – brak informacji o córce oraz o stanie zdrowia kobiety, która była w zaawansowanej ciąży. Dnia 8 lutego 2024 r. powzięto informację, że kobieta urodziła dziecka – rozmowa telefoniczna z położną oraz z klientką.
- 9) pozycja 7, tabela 3 – ojciec z dzieckiem (14 l.), objęty wsparciem asystenta od 2019 r. Do grudnia 2018 r. syn przebywał w pieczy zastępczej, matka dziecka pozbawiona władzy rodzicielskiej, przebywa za granicą i nie interesuje się synem. Na mocy postanowienia sądu opiekę nad dzieckiem przejął ojciec, który został również zobowiązany do współpracy z asystentem rodziny i objęty nadzorem kuratora. Mężczyzna nie pracuje, otrzymuje rentę (choroba mięśnia sercowego). Podczas współpracy z rodziną dziecko zostało przebadane w poradni psychologiczno – pedagogicznej, pozyskano opinię poradni, rodzinie udzielono wsparcia żywnościowego a ojcu wskazówek dotyczących pracy z synem. Do dnia kontroli asystent nie udokumentował wejść w środowisko zamieszkania rodziny w godzinach wieczornych. W kwietniu 2022 r. asystentura została zakończona (ze względu na osiągnięcie celów) pomimo obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu. Monitoring sytuacji

rodziny prowadzony przez asystenta w formie wizyt w środowisku zamieszkania rodziny, kontaktów telefonicznych z rodziną oraz szkołą.

Na podstawie analizy ww. przypadków stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak propozycji asystentury po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w rodzinie i zdiagnozowaniu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- zakończenie asystentury w sytuacji obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu.

Pouczono również, aby:

- dokonywać wizyt w środowisku rodzinnym również w godzinach wieczornych,
- nie wyręczać rodziny w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- w rodzinach z dziećmi w pieczy zastępczej dokonywać obserwacji funkcjonowania dzieci również podczas ich urlopowania do domu rodzinnego,
- dokumentację rodzin prowadzić w sposób spójny,
- w ramach monitoringu sytuacji rodziny, po zakończonej asystenturze, dokumentować współpracę z podmiotami zewnętrznymi,
- w sytuacjach odmowy współpracy z asystentem, pozyskiwać pisemne potwierdzenie w tym zakresie.

We wszystkich przypadkach przyznanie asystenta rodzinie następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i złożeniu wniosku przez pracownika socjalnego. Plany pracy z rodziną były sporządzane bez zbędnej zwłoki, zawierały wszystkie elementy wymagane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli analizie poddano 28 okresowych ocen sytuacji rodzin dokonanych przez asystentów w okresie objętym kontrolą. Wszystkie dokonano zgodnie z obowiązującym przepisem.

W przypadku rodzin objętych asystenturą, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej plany pracy z rodzinami zostały skonsultowane z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowane z planami pomocy dzieciom.

W kontrolowanym okresie w gminie nie było rodzin, które chciały skorzystać ze wsparcia asystenta w ramach ustawy o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem”⁴

Akta kontroli, str. 140 – 229

3. Rodziny z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie 57 dzieci z 28 rodzin. Wśród nich 7 rodzin było objętych asystenturą w kontrolowanym okresie. W pozostałych przypadkach ośrodek wskazał, że brak asystentury w tych rodzinach to wynik m. in.: wykorzystania takiej formy wsparcia przed okresem objętym kontrolą, braku zgody rodziców na asystenturę, niepełnosprawności rodzica, braku kontaktu z rodzicem.

---

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 z późn. zm.).

Szczegółowej analizie poddano sytuację 6 rodzin z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, które nie były objęte wsparciem asystenta na dzień kontroli (wśród nich 2 rodziny, w okresie kontrolnym, objęte były asystenturą), tj.:

- 1) pozycja 1, tabela 5 – dziecko (5 l.) zabezpieczone w pieczy zastępczej po urodzeniu w dniu 10 stycznia 2019 r. W październiku 2019 r. podpisano z kobietą kontrakt socjalny. W maju 2020 r. ośrodek otrzymał informację, że od stycznia 2020 r. matka przebywała na oddziale psychiatrycznym - zaburzenia psychiczne spowodowane przyjmowaniem środków psychoaktywnych. W dniu 20 listopada 2020 r. nawiązano kontakt z kobietą, która oświadczyła, że nie wyraża zgody na współpracę z asystentem, nie ma kontaktu z dzieckiem i nie stara się o jego powrót – brak wywiadu środowiskowego. Wywiad środowiskowy przeprowadzony w rodzinie dopiero w lipcu 2021 r. – brak informacji na temat dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Świadczy to o niepełnej analizie sytuacji rodziny. Nie zaproponowano rodzinie wsparcia asystenta. Ponowny wywiad środowiskowy we wrześniu 2021 r. – zaproponowano wsparcie asystenta, nie ujęto informacji na temat dziecka. Informacje te nie pojawiły się również w wywiadzie środowiskowym ze stycznia 2022 r. W marcu oraz we wrześniu 2022 r. pozyskano oświadczenie, że kobieta nie chce współpracować z asystentem. W wywiadach środowiskowych z czerwca i września 2022 r. brak informacji o dziecku. W wywiadzie środowiskowym z marca 2023 r. zapisano, że kobieta spodziewa się kolejnego dziecka, brak informacji o dziecku przebywającym w pieczy zastępczej. Informacje o nim nie pojawiły się również w kolejnych wywiadach z czerwca, sierpnia i września 2023 r. W sierpniu 2023 r. kobieta urodziła, we wrześniu nie wyraziła zgody na asystenturę. W październiku, listopadzie i grudniu 2023 r., styczniu i lutym 2024 r. – wizyty pracownika socjalnego w środowisku zamieszkania rodziny.
- 2) pozycja 6, tabela 5 – dziecko (7 l.) umieszczone w pieczy zastępczej w styczniu 2023 r. Przy matce pozostaje młodsze dziecko (2 l.) Pierwszy dokument znajdujący się w teczce rodziny stanowił wywiad środowiskowy przeprowadzony celem udzielenia rodzinie wsparcia finansowego. We wrześniu 2022 r. do ośrodka wpłynęła informacja, że klientka nie wychodzi z dzieckiem na dwór. Podczas wizyty w środowisku kobieta przyznała, że nie radzi sobie ze wszystkimi obowiązkami – nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego, nie zaproponowano wsparcia asystenta. Dopiero w styczniu 2023 r. przeprowadzono wywiad środowiskowy celem udzielenia rodzinie wsparcia finansowego – brak informacji o funkcjonowaniu rodziny, problemach opiekuńczo – wychowawczych, brak propozycji asystentury. W dniu 23 stycznia 2023 r. dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej. W kolejnym wywiadzie środowiskowym z maja 2023 r. wskazano, że kobieta nie miała wzorców rodzicielskich. Pomimo tej informacji, po umieszczeniu jednego z dzieci w pieczy zastępczej i faktu, że przy matce pozostało jeszcze młodsze dziecko, kobiecie nie zaproponowano wsparcia asystenta. Ostatecznie kobieta wyraziła zgodę na współpracę z asystentem 3 listopada 2023 r., po czym zrezygnowała z jego wsparcia 16 listopada 2023 r. W ramach monitorowania sytuacji rodziny kontaktowano się telefonicznie z kobietą oraz ze szkołą.
- 3) pozycja 9, tabela 5 – 3 dzieci (16 l., 14 l., 10l.) przebywających w pieczy zastępczej od lipca 2018 r. i wobec których władza rodzicielska została odebrana. W domu pozostało najmłodsze dziecko (4 l.), które przebywało w pieczy zastępczej w okresie sierpień 2020 r. – sierpień 2021 r. Rodzina była objęta asystenturą w okresie marzec – sierpień 2020 r. Monitoring sytuacji rodziny w okresie październik 2021 r. – luty 2022 r. - to zaledwie 2 wywiady środowiskowe przeprowadzone celem przyznania rodzinie wsparcia finansowego. Dopiero w marcu 2022 r. udokumentowano wizyty

w środowisku oraz informacje dotyczące dziecka. W maju 2022 r. pozyskano informację, że kobieta podejmuje pracę w ramach robót publicznych. W listopadzie 2022 r. pojawia się informacja, że kobieta nie wyraża zgody na wsparcie asystenta na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej. Propozycja asystentury celem odzyskania dzieci przy odebraniu władzy rodzicielskiej jest bezzasadna.

- 4) pozycja 13, tabela 5 – dziecko (7 l.) przebywające w pieczy zastępczej od grudnia 2023 r. Pierwszy wywiad środowiskowy w rodzinie we wrześniu 2022 r., przeprowadzony celem udzielenia rodzinie wsparcia finansowego. Matka dziecka przebywa poza gminą, ojciec jest niezdolny do pracy. Po umieszczeniu w pieczy zastępczej, ośrodek poinformował sąd, że od 2,5 roku dziecko mieszka z babcią i utrzymuje telefoniczny kontakt z matką. Brak kontaktu z ojcem. Z uwagi na powyższe brak możliwości podjęcia działań celem powrotu dziecka do domu rodzinnego.
- 5) pozycja 14, tabela 5 – dziecko (12 l.) przebywa w pieczy zastępczej od lutego 2019 r. W dokumentacji rodziny informacja, że ojciec dziecka został osadzony w zakładzie karnym, a matka przebywa na terenie innej gminy. Z uwagi na powyższe nie ma możliwości podejmowania działań na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego.
- 6) pozycja 20, tabela 5 – rodzeństwo (15 l., 7 l.) przebywające w pieczy zastępczej od grudnia 2023 r. Rodzina objęta nadzorem kuratora, założona Niebieska Karta. Sytuacja rodziny znana ośrodkowi już od 2015 r. – pierwszy wywiad środowiskowy ze względu na trudną sytuację finansową. Do 2021 r. rodzina objęta wsparciem ośrodka pod kątem pomocy finansowej. W marcu 2022 r. w wywiadzie środowiskowym ujęto, że „przeprowadzono rozmowę dyscyplinującą, aby dzieci chodziły do szkoły”. Z powyższego wynika, że w rodzinie mogło dochodzić do nieprawidłowości opiekuńczo – wychowawczych. Zarówno w tym, jak i w kolejnych wywiadach środowiskowych (wrzesień 2022 r., maj, listopad, grudzień 2023 r.) brak propozycji asystentury. W sierpniu 2023 r. ośrodek powziął informacji, że jedno z dzieci nie uzyskało promocji do następnej klasy. Asystentura została zaproponowana rodzinie dopiero w styczniu 2024 r., po umieszczeniu w pieczy zastępczej.

Na podstawie analizy ww. przypadków stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak wywiadu środowiskowego po powzięciu informacji o nieprawidłowościach w rodzinie – art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- brak kompleksowej analizy sytuacji rodziny w wywiadzie środowiskowym – art. 11 ust. 2 ustawy.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w latach 2022 - 2023 asystenci rodziny otrzymali 6 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej – wzięli udział we wszystkich posiedzeniach. Pracownicy socjalni otrzymali 146 zaproszeń – wzięli udział w 100 z nich. W pozostałych uczestnictwo było niemożliwe z uwagi na obostrzenia wynikające z pandemii, odległość, odwołanie posiedzenia lub otrzymanie zaproszenia po terminie. W tych sytuacjach ośrodek przysyłał informacje na temat danej rodziny do właściwych podmiotów.

Akta kontroli, str. 232 – 307

4. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w kontrolowanym okresie Gmina Gryfice zapewniała swoim mieszkańcom następujące wsparcie specjalistyczne:

- praca socjalna i asystentura,

- Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przesłpstwem w Gryficach, Stowarzyszenie SOS dla Rodziny – pomoc prawna i psychologiczna (poniedziaek i sroda 15.00 – 20.00),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (poniedziaek 7.30 – 15.30),
- Pracownia Profilaktyki i Terapii Uzaleźnień (sroda 8.00 – 12.00),
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii - indywidualne wsparcie psychologiczne w srodowisku,
- Zespól Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryficach,
- placówki wsparcia dziennego.

Informacje na temat ww. wsparcia są rozpowszechniane w ramach bieżącej pracy Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryficach, współpracy ośrodku z instytucjami zewnętrznymi, na stronie internetowej gminy i ośrodku oraz w formie ulotek.

Akta kontroli, str. 230 - 231

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Gmina Gryfice prowadzi 3 placówki wsparcia dziennego, które znajdują się w strukturach organizacyjnych Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryficach, którego dyrektor jest kierownikiem ww. placówek i spełnia wymagane na tym stanowisku kwalifikacje. Budynki, w których mieszczą się placówki spełniają wymagania opisane w art. 18 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zarządzeniem nr 21/2021 Dyrektora Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryficach z dnia 12 listopada 2021 r. (zmienionym zarządzeniem nr 5/2024 z dnia 24 stycznia 2024 r.) wprowadzono regulamin placówek. W rozdziale II pkt 6 regulaminu ujęto, że „czynnikami decydującymi o przyjęciu dziecka do placówki są m. in. niedostosowanie społeczne, wykluczenie społeczne, trudna sytuacja szkolna, niezaradność opiekuńczo – wychowawcza przez rodziców/ opiekunów prawnych, wielodzietność, niepełnosprawność w rodzinie, przemoc w rodzinie, uzależnienie w rodzinie”. W rozdziale VI pkt 1 regulaminu wskazano, że „do placówek mogą być przyjmowane dzieci i młodzież w wieku od 6 do 15 lat”. W rozdziale VI pkt 3 ujęto, że „skreślenie wychowanka z uczestnictwa w zajęciach (...) następuje w przypadku ukończenia 15 roku życia (...)”. Podczas kontroli wskazano, że powyższe zapisy zawężają grono dzieci mogących skorzystać ze wsparcia placówek. W rozdziale VI pkt 6 zapisano, że „w przypadku niestosowania się wychowanka do ustalonych zasad wychowawca ma prawo (...) wnioskować do kierownika placówek o skreślenie wychowanka z listy dzieci uczęszczających do świetlicy”. Podczas kontroli wskazano, że powyższy zapis stoi w sprzeczności z ideą funkcjonowania placówek wsparcia dziennego.

Akta kontroli, str. 309 – 333

6. Realizacja zaleceń pokontrolnych.

W dniach 24 – 26 lutego 2021 r. w Gminie Gryfice została przeprowadzona kontrola w trybie zwykłym. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- 1) zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji gminnych programów wspierania rodziny – art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zalecenie zwykłe),
- 2) dokonywać okresowych ocen sytuacji rodzin współpracujących z asystentem zgodnie z obowiązującym terminem – art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy (zalecenie zwykłe),

- 3) prowadzić placówki wsparcia dziennego zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – art. 18 – 20 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zalecenie znaczące),
- 4) weryfikować dane asystenta rodziny w rejestrze z dostępem ograniczonym przed nawiązaniem z nim stosunku pracy – art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (zalecenie znaczące),
- 5) sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną – art. 28 a ustawy (zalecenie znaczące).

Podczas kontroli stwierdzono, że zalecenia ujęte w pkt 1 – 4 zostały zrealizowane. Zalecenie ujęte w pkt 5 nie zostało zrealizowane. W okresie objętym kontrolą zostały przeprowadzone kontrole w placówkach wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie gminy. Z uwagi na fakt, że placówki te działają w strukturach organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach uznano ww. kontrole jako tożsame z kontrolą ośrodka. Jednakże dokumentacja kontrolna zaprzecza powyższemu, tzn.: Burmistrz Gryfic wydał upoważnienia do przeprowadzenia kontroli konkretnie w placówkach wsparcia dziennego, w wystąpieniach pokontrolnych jako jednostki kontrolowane wskazano właśnie placówki wsparcia dziennego, a zakres kontroli dotyczył oceny działalności placówki wsparcia dziennego w zakresie realizacji zadań ustawowych oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nie można zatem uznać, że zalecenie pokontrolne w brzmieniu „sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną – art. 28 a ustawy” zostało zrealizowane.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości od 1 000 do 15 000 zł”.

Akta kontroli str. 334 – 371

Podsumowanie ustaleń kontroli

1) stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości:

- brak rzetelnej analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- brak wywiadu środowiskowego po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- brak propozycji asystentury po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w rodzinie i zdiagnozowaniu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- zakończenie asystentury w sytuacji obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu,
- brak kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną.

2) przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości:

- błędna interpretacja przepisów,
- niedopatrzenie.

3) skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości:

- formalne,
- niewystarczające wsparcie dla dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

4) osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości:

- Burmistrz Gryfic,
- dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach,
- pracownicy socjalni.

5) uprawnienia jednostki kontrolowanej:

- zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

6) wpis w książce kontroli:

- 1/2024
-

7) wystąpienie otrzymują:

- Burmistrz Gryfic,
- a/a

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Gryfice w zakresie wspierania rodziny
wydaję

zalecenie zwykłe:

- 1) sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną – art. 28a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

zalecenia znaczące:

- 2) przeprowadzać rzetelną analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy,
- 3) po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeprowadzać w niej wywiad środowiskowy i dokonywać kompleksowej analizy sytuacji rodziny szczególnie pod kątem jej funkcji opiekuńczo - wychowawczych celem przyznania rodzinie asystenta – art. 11 ust. 1 i 2 ustawy,
- 4) w przypadku rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu, nie kończyć w nich asystentury do momentu wydania postanowienia znoszącego ww. zobowiązanie.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Z upoważnienia
WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Karolina Czaja-Śmietana
Starszy inspektor wojewódzki

Sylwia Buczkowska
Główny specjalista

Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska